

«ԵՄ-Ն ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ ՀԱՄԱՐ.
ԿԱՆԱԶ ՀԱՄԱՅՆՔ՝ ԴԻՄԱԿԱՅՈՒՆ ԱՊԱԳԱ»

ԹԵՄԱ 9

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ ԵՎ ՖՈՆԴՅԱՅԹԱՅԹՈՒՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԱՎԱՐ՝ ՀՐԱՅՐ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ

- Վկայագրված ֆինանսական ռիսկերի կառավարիչ (FRM®) Ռիսկի մասնագետների համաշխարհային ասոցիացիայի կողմից, ԱՄՆ
- Տնտեսագիտության մագիստրոս՝ ՍԵՆ Ժոզեֆ համալսարան, Լիբանան
- Ֆինանսական կառավարման, ռիսկերի կառավարման, բիզնես խորհրդատվության և Նախագծերի կառավարման միջազգային փորձ
- «Օփթիմայզ Բոնասալթինգ» ՍՊԸ-ի հիմնադիր տնօրեն և Երևանի պետական բժշկական համալսարանի Բիզնես վարչարարության մագիստրոսական ծրագրի դասախոս

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածական մաս

Գլուխ 1 **Համայնքապետարանների ֆինանսական կառավարման մեթոդաբանություն**

Գլուխ 2 **Համայնքապետարանների ֆինանսական կառավարման առկա մարտահրավերներ**

Գլուխ 3 **Բյուջեի պլանավորման հմտություններ**

Գլուխ 4 **Ֆոնդհայթայթման հնարավորություններ**

Գլուխ 5 **Ֆոնդհայթայթման հնարավորությունների համար առաջարկների պատրաստում**

Ամփոփում

OPTIMIZE

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ

Բոլոր այն մոդուլները, որոնք ներկայացված են «կանաչ կառավարման մոդելում», ֆինանսավորման կարիք ունեն:

Նախագծերից մինչև իրագրեկման տարածում և կրթական ծրագրեր, ֆինանսների հասանելիությունը գործընթացում իսկապես էական ասպեկտ է:

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ

OPTIMIZE

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ

Իսկ ո՞վ է պատասխանատու այս բոլոր կարևոր խնդիրների համար:

Տեղական ինքնակառավարումը ՏԻՄ-երի իրավունքն ու կարողությունն է համայնքի բնակիչների շահերից ելնելով, Սահմանադրությանը և օրենքներին համապատասխան սեփական պատասխանատվությամբ լուծելու համայնքային նշանակության հանրային հարցերը:

*«Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենք,
Հոդված 3, ընդ. 2002թ.*

ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ

Իսկ ինչպե՞ս է սահմանվում ֆինանսական կառավարման գործընթացը համայնքում:

Ըստ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի, համայնքի բյուջեն եկամուտների ձևավորման և ծախսման մեկ տարվա ֆինանսական ծրագիրն է, որը նպատակառևելվում է համայնքի հնգամյա զարգացման ծրագրի և տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ օրենքով վերապահված լիազորությունների իրականացմանը:

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային
բյուջեների
փոխհարաբերություն
ներ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային
բյուջեների
փոխհարաբերություն
ներ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի նպատակները

- քաղաքականություն մշակելու կարևոր գործիք
- կառավարման միջոց
- ֆինանսական հսկողության կառուցակարգ
- հաղորդակցման կառուցակարգ
- ժողովրդավարության գործիք

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային
բյուջեների
փոխհարաբերություն
ներ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի տեսակներ

- **Ծախսային բյուջե**

Մշակման պարզություն

- **Ծրագրային բյուջե**

Որոշակի ռեսուրսներ ներդնելու դեպքում ի՞նչպիսի արդյունքներ կլինեն տվյալ տարում բյուջետային ծրագրերն իրականացնելիս:

- **Ըստ աշխատանքների կատարման արդյունքների բյուջե**

Ի՞նչ արդյունք ձեռք կբերվի տվյալ աշխատանքը կատարելիս կամ բյուջետային ծրագիրն իրականացնելիս:

Ի՞նչ ռեսուրսներ են անհրաժեշտ ռազմավարական ծրագրի քանակական և որակական արդյունքների ձեռքբերման համար

ծրագրի, ակնկալվող արդյունքների, համայնքային ծառայությունների և ծախսողների վերաբերյալ որևէ տեղեկատվություն չի պարունակում:

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

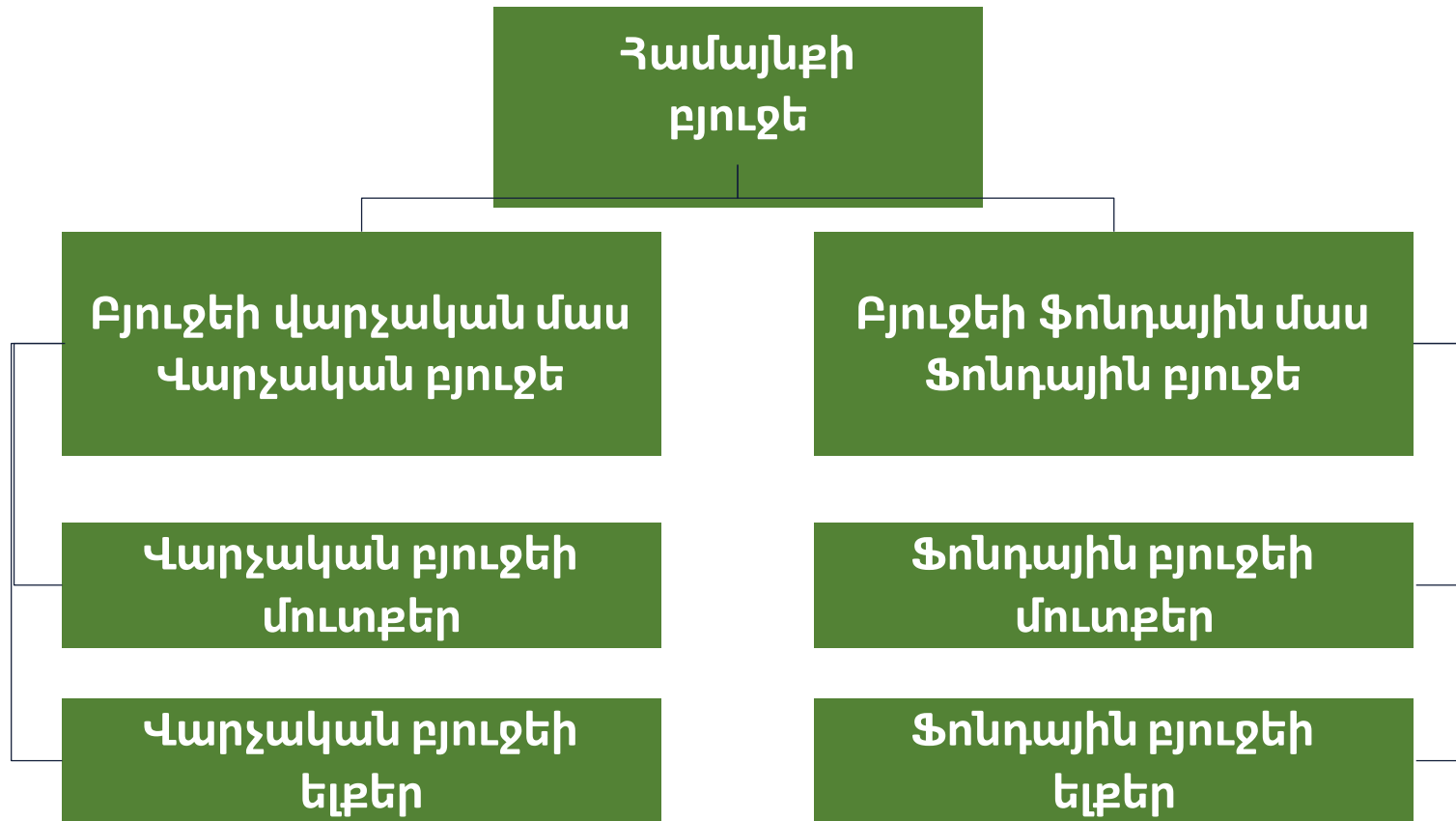
Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային
բյուջեների
փոխհարաբերություն
ներ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի կառուցվածք

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
Մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և հաստատում

Պետական և
համայնքային բյուջեների
փոխհարաբերություններ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի մուտքեր

Համայնքների բյուջեների վարչական մասը (վարչական բյուջե)

- Համայնքների բյուջեներին օրենքով և իրավական այլ ակտերով ամրագրվող եկամուտներ
- Դեֆիցիտի (պակասուրդի) ֆինանսավորման աղբյուրներ
- Պաշտոնական դրամաշնորհներ
- Այլ եկամուտներ

Համայնքների բյուջեների ֆունդային մասը (ֆունդային բյուջե)

- Համայնքների բյուջեներին օրենքով և իրավական այլ ակտերով ամրագրվող եկամուտներ
- Դեֆիցիտի (պակասուրդի) ֆինանսավորման նպատակով ներգրավվող միջոցներ
- Ոչ ֆինանսական ակտիվների օտարումից ստացվող միջոցներ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային բյուջեների
փոխհարաբերություններ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի ելքեր

Համայնքների բյուջեների վարչական մասը (վարչական բյուջե)

- Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին վերապահված լիազորությունների իրականացման ընթացիկ ծախսեր
- Բյուջետային տարվա առանձին ժամանակահատվածներում առաջացող վարչական բյուջեի դեֆիցիտի (պակասուրդի) ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից և (կամ) այլ համայնքների բյուջեներից ներգրավված բյուջետային փոխատվությունների մարումները, ինչպես նաև վարչական բյուջեից բյուջետային փոխատվությունների տրամադրում

Համայնքների բյուջեների ֆոնդային մասը (ֆոնդային բյուջե)

- Տեղական ինքնակառավարման մարմիններին վերապահված լիազորությունների շրջանակներում կատարվող կապիտալ ծախսեր
- Ֆոնդային բյուջեի դեֆիցիտի (պակասուրդի) ֆինանսավորման նպատակով ներգրավված վարկերի և տեղական ինքնակառավարման մարմինների թողարկած պարտատոմսերի մարումները և բյուջետային փոխատվությունների տրամադրում
- Վարչական բյուջեի դեֆիցիտի (պակասուրդի) ֆինանսավորման նպատակով՝ ֆոնդային բյուջեի ժամանակավոր ազատ միջոցների հատկացումներ
- Համայնքի կողմից համաֆինանսավորմամբ իրականացվող կապիտալ ծրագրերը և (կամ) կապիտալ ակտիվի ձեռքբերում

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային
բյուջեների
փոխհարաբերություն
ներ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի կազմում, քննարկում և հաստատում

- Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի հիման վրա կազմվում է համայնքի բյուջեի նախագիծը՝ տվյալ բյուջետային տարվա հիմնախնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների պլանավորմամբ:
- Համայնքի բյուջեի նախագիծը կազմում է համայնքի ղեկավարը:
- Բյուջեի նախագծի կազմումը և հաստատումը, սկսվում է կանխատեսվող տարվան նախորդող տարվա կեսին և տևում է շուրջ կես տարի:

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
Վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային բյուջեների
փոխհարաբերություններ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի կատարում և վերահսկում

- Բյուջեի կատարման և վերահսկողության տևողությունը կազմում է մեկ տարի, և այն համընկնում է բյուջետային տարվա ժամկետների:
- Համայնքի բյուջեի կատարման պատասխանատուն համայնքի ղեկավարն է:
- Համայնքի բյուջեի կատարման վերահսկողությունն իրականացնում են համայնքի ավագանին, ՀՀ կառավարությունը և ՀՀ հաշվեքննիչ պալատը՝ օրենքով իրենց վերապահված լիազորությունների շրջանակներում:

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային
բյուջեների
փոխհարաբերություն
ներ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության
կազմում և հաստատում

- Բյուջետային տարվա ավարտին հաջորդող օրվանից սկսվում է բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության կազմումը և հաստատումը:
- Համայնքի ղեկավարը ավագանուն ներկայացնում է ոչ ուշ, քան մինչև հաշվետու բյուջետային տարվան հաջորդող տարվա մարտի 1-ը, իսկ ավագանին, առևտրական մասնագիտացված կազմակերպության եզրակացության առկայությամբ, քննարկում և հաստատում է մինչև հաշվետու բյուջետային տարվան հաջորդող տարվա մարտի 20-ը:

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի
նպատակներ

Բյուջեի
տեսակներ

Բյուջեի
կառուցվածք

Բյուջեի
մուտքեր

Բյուջեի
ելքեր

Բյուջեի
կազմում,
քննարկում և
հաստատում

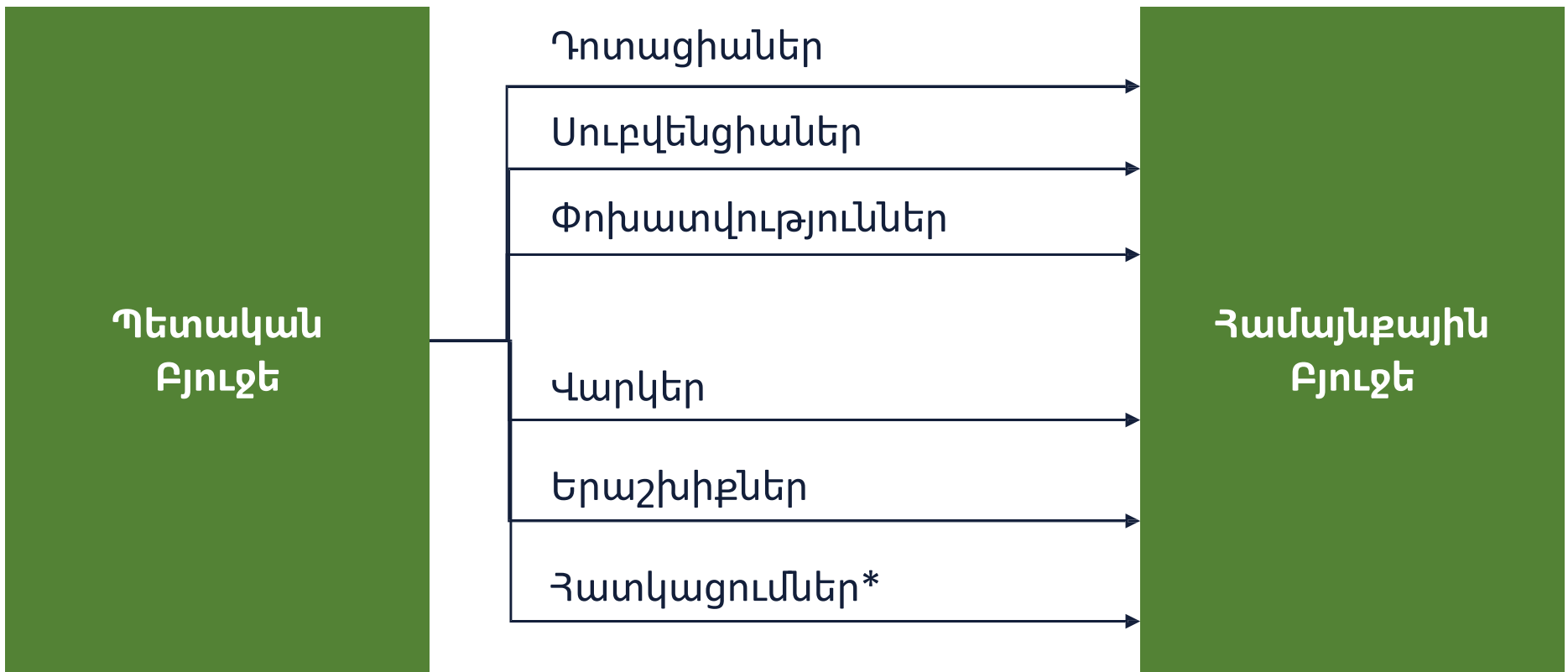
Բյուջեի
կատարում և
վերահսկում

Բյուջեի կատարման
տարեկան
հաշվետվության
կազմում և
հաստատում

Պետական և
համայնքային բյուջեների
փոխհարաբերություններ

ԳԼՈՒԽ 1 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պետական և համայնքային բյուջեների փոխհարաբերություններ

* Պետության պատվիրակած լիազորությունների իրականացման համար

ԳԼՈՒԽ 2 - ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱՌԿԱ ՄԱՐՏԱՀՐԱՎԵՐՆԵՐ

Խմբային աշխատանք

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 3 - ԲՅՈՒՋԵԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Արդյունավետ գործելու համար ղեկավարները պետք է զարգացնեն իրենց ֆինանսական հմտությունները:
- Նրանք կարիք կունենան գիտելիքներ ունենալ այն ամենի մասին, ինչը սահմանում է իրենց գործողությունները և ազդում ծախսերի վրա:
- Բյուջեի կազմումը շատ կարևոր է նաև ղեկավարների կողմից հսկողության իրականացման համար:

ԳԼՈՒԽ 3 - ԲՅՈՒՋԵԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Կանխատեսել
ծավալները

Ծավալները փոխակերպել
եկամուտների

Ծավալները
փոխակերպել ծախսերի

Փոփոխել եկամուտներն ու ծախսերն
ըստ անհրաժեշտության

ԳԼՈՒԽ 3 - ԲՅՈՒՋԵԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

- Ինքնարժեքի հաշվարկ
- Ներդրումային ծախսերի հաշվարկ
- Ֆինանսական կանխատեսումներ

առաջադրանք

ԳԼՈՒԽ 4 - ՖՈՆԴՅԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

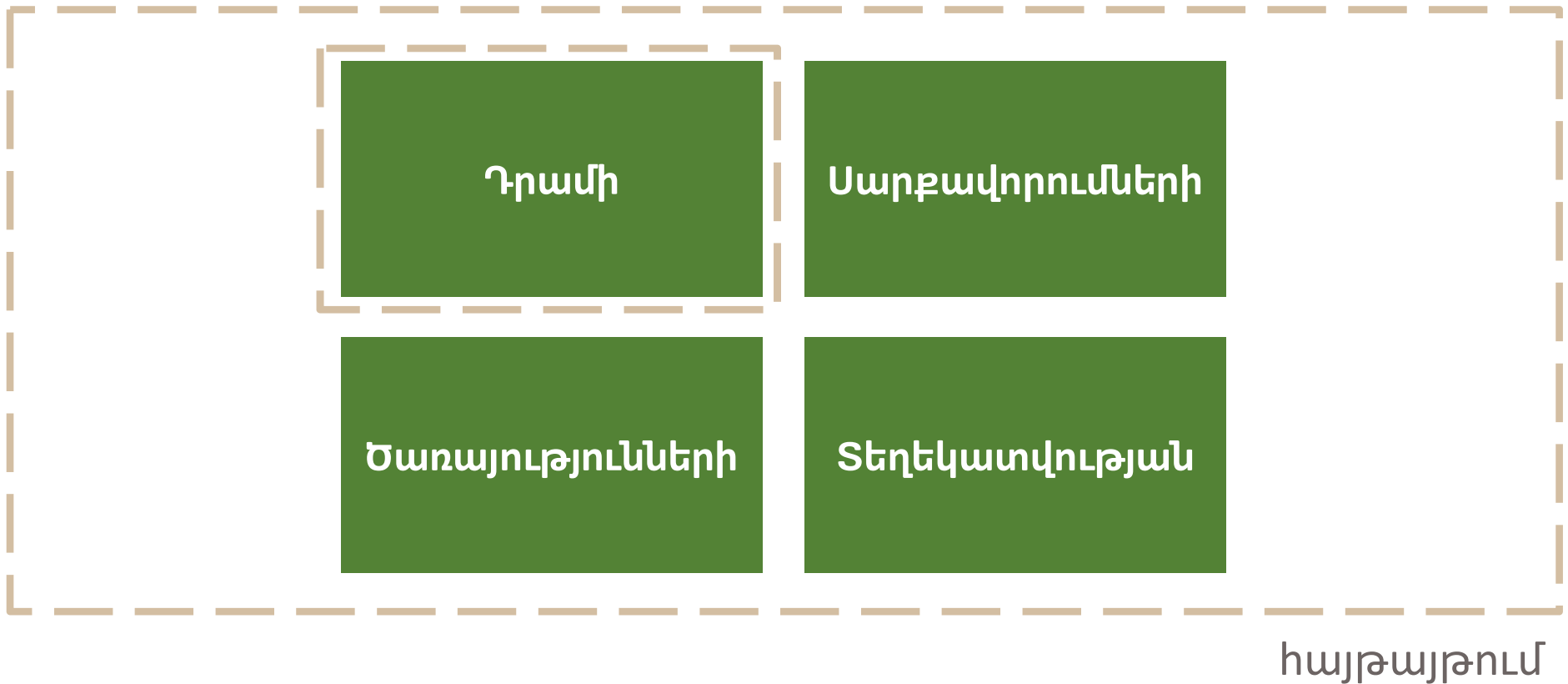
*Կանաչ ծրագրերը առաջ մղելու համար,
ֆինանսական ռեսուրսների սակավության
արդյունքում, ֆոնդհայթայթումը դարձել է
հիմնական առաջնահերթություն:*

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 4 - ՖՈՆԴԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ֆոնդի հայթայթումը ենթաթրում է

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 4 - ՖՈՆԴՅԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ֆոնդհայթայթման հնարավոր աղբյուրներ

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 4 – ՖՈՆԴՅԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ինչպե՞ս գնահատել մեր նախագիծը

- Մարդկային ռեսուրսների
- Ֆինանսավորում
- Նյութեր
- Դասընթացներ

- Ապրանքներ
- Չարգացման ծրագրեր
- Հետազոտություններ
- Չեկույցներ

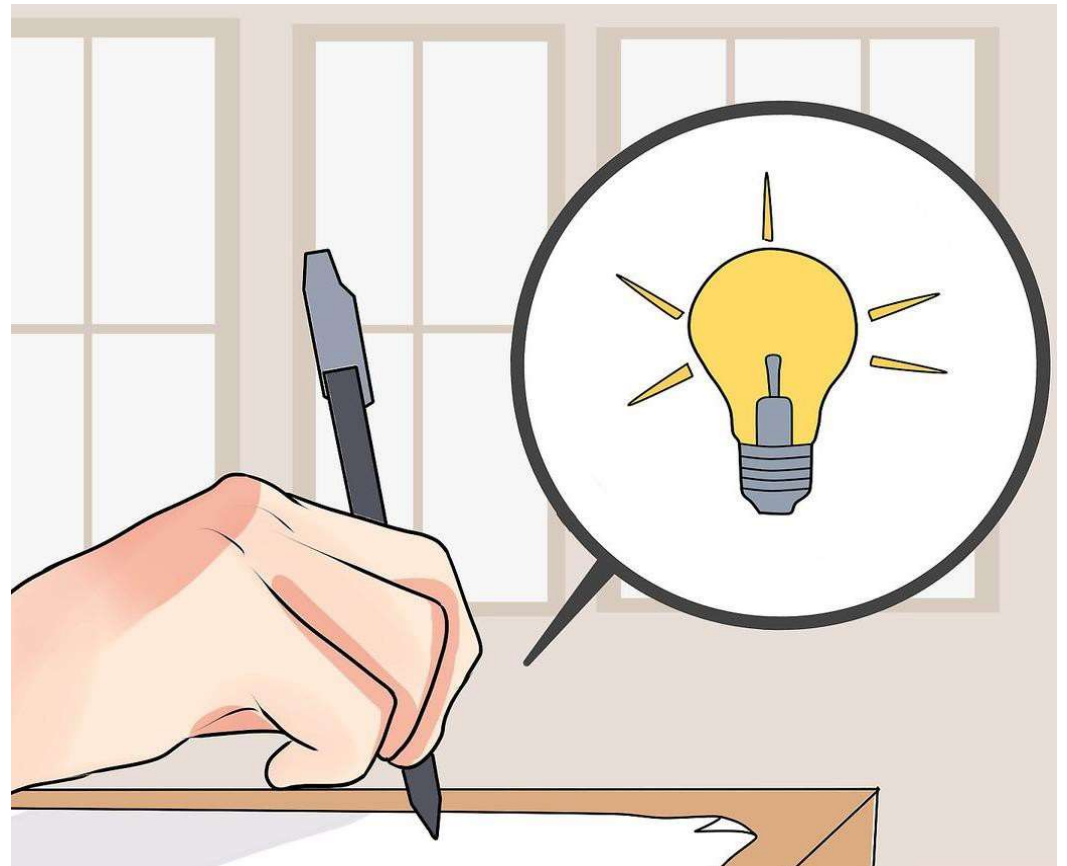
- Վարքագծի փոփոխություն
- Բարելավված գործընթաց
- Լրացուցիչ ներդրում
- Բարելավված ծառայություն

- Աշխատատեղերի ավելացում
- Վաճառքի աճ
- Շահութաբերության աճ

ԳԼՈՒԽ 5 - ՖՈՆԴՅԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

Ծրագրային առաջարկ

- Գործընկեր
կազմակերպություններ
- Մասնակիցներ/շահառուներ
- Կարիքների գնահատում
- Տևողություն
- Ծրագրի նպատակ
- Գործունեություն
- Ակնկալվող արդյունքներ
- Բյուջե

Խմբային աշխատանք

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՈՒ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Միջուրտային

Միջազգային
պարտավորություններ

Կլիմա

Բնակավայրեր

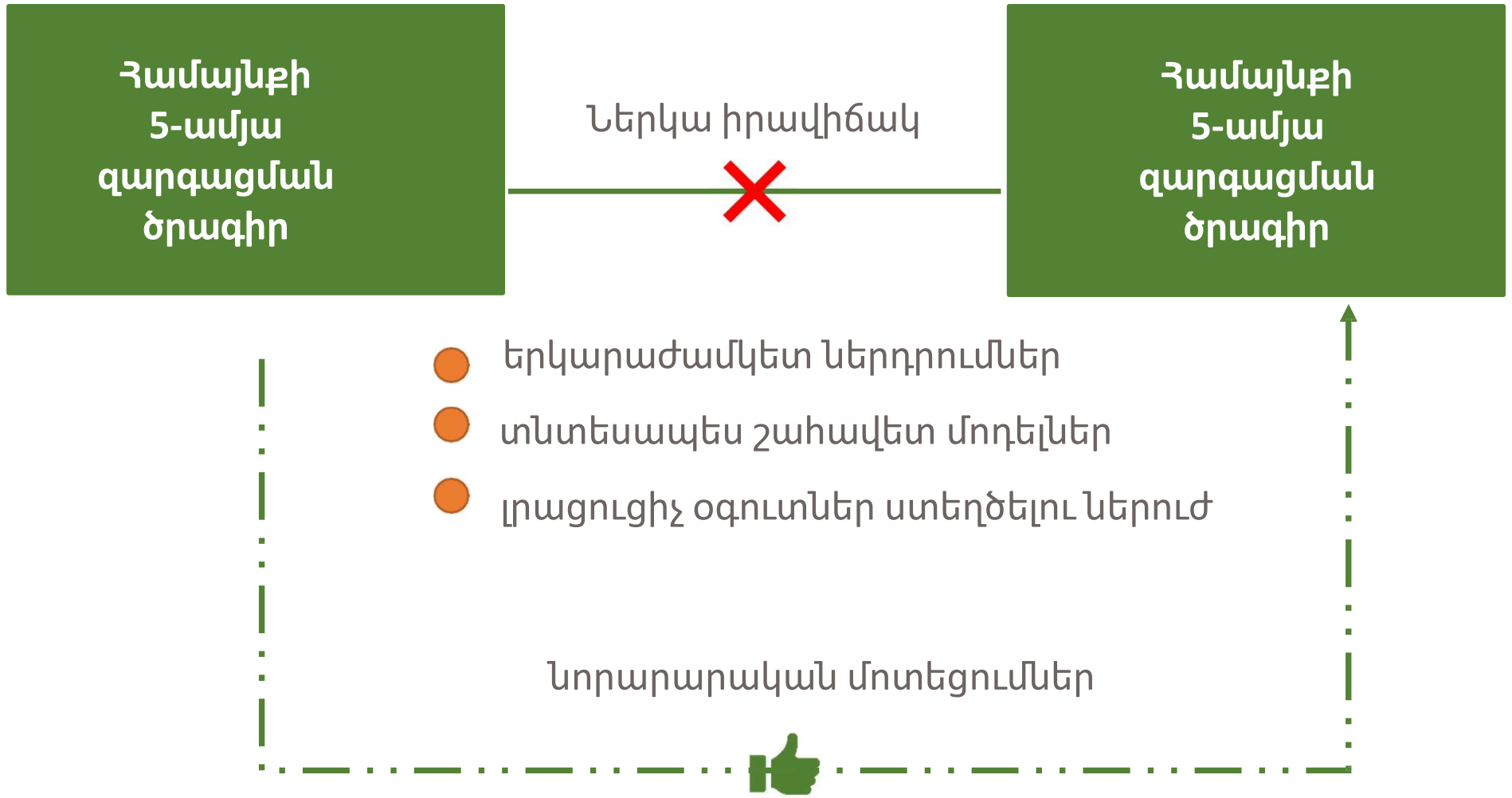
Կենսաբազմազանություն

Ջրային ռեսուրսներ
և
գյուղատնտեսություն

*Պարտավորությունների իրականացումը բոլոր ուղղություններով
ենթադրում է զգալի ֆինանսական միջոցների ներգրավում:*

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՈՒ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Հանրային-մասնավոր գործընկերություն

- Բնակավայրերի զարգացումը ենթադրում է բնապահպանական, տնտեսական, սոցիալական և այլ բաղադրիչների արդյունավետ համադրում, հետևաբար նաև մեծամասշտաբ ներդրումներ:
- Մասնավոր կապիտալի ներգրավմամբ հանրային-մասնավոր գործընկերությունը կարող է հանդիսանալ կարևոր հնարավորություն՝ մի կողմից ստանալու փոխադարձ օգուտներ ու կայուն հանրային բարիքներ, մյուս կողմից՝ շահույթ:
- ՏԻՄ օրենքը բավականին լայն հնարավորություն է վերապահում համայնքի ղեկավարին ներդրումներ ներգրավելու, հանրային-մասնավոր գործընկերության սխեմայով համագործակցություն ստեղծելու, ինչպես նաև համայնքային գույքի կամ այլ ակտիվների ներդրմամբ առևտրային ընկերություններ հիմնելու կամ դրանց մասնակցելու առումով:

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Հանրային-մասնավոր գործընկերություն

Հնարավոր արդյունքները՝

- Ենթակառուցվածքների կամ այլ նյութական արժեքների կենսապարբերաշրջանի ընթացքում անհրաժեշտ ծախսերի կրճատում և դրանց շահագործման ու պահպանման պատշաճ որակի ապահովում
- Ենթակառուցվածքի և ծառայությունների հասանելիության բարձրացում
- օգուտներ մասնավոր հատվածի փորձից, ռեսուրսներից, տեխնոլոգիաներից, արդյունավետությունից և նորարար կարողություններից
- հանրության նկատմամբ հաշվետվողականության և թափանցիկության բարձրացում
- նոր ներդրումների ներգրավում:

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Հանրային-մասնավոր գործընկերություն

Օգուտներ հանրային գործընկերոջ համար

- Ապահովում է ծրագրի մասնակի կամ ամբողջական ֆինանսավորումը
- Նվազում է միջոցների բացակայության
- պատճառով աշխատանքները չիրականացնելու ռիսկը
- Նորարարական լուծումների կիրառման մասշտաբներ և հնարավորություններ
- Ծրագրի և մարդկային ռեսուրսների առավել արդյունավետ կառավարում

Օգուտներ մասնավոր գործընկերոջ համար

- Մեծ ներդրումներ պահանջող ծրագրերի իրականացման հնարավորություն
- Ձեռք բերված փորձ և տեղեկատվություն
- Հեղինակության աճ

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Չանրային-մասնավոր գործընկերություն

ինչպես խթանել բնակիչների մասնակցությունը բյուջեյի նախագծի վերաբերյալ

Բյուջեյի նախագիծը բնակչության հետաքրքրության շրջանակում չէ և դեռևս չեն ընկալում այդ ծրագրերի դերն ու նշանակությունը որպես իրենց կենսական շահ

կայք ունենալու պահանջ նախատեսված է 3,000 և ավելի բնակիչ ունեցող համայնքների համար

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՒԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Հանրային-մասնավոր գործընկերություն

Մասնակցային բյուջետավորման ներգրավվածության հնարավոր աստիճանները

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՒԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Շուկայական գործիքներ

- Մեխանիզմներ, որոնք հիմնվում են տնտեսագիտական փոփոխականների վրա՝ շրջակա միջավայրի վրա բացասական ենթակառուցվածքների կամ այլ նյութական արժեքների կենսապարբերաշրջանի ընթացքում ազդեցությունների նվազեցումը և դրական ազդեցությունների ավելացումը խթանելու համար
- Շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված մի շարք ձախողումներ և խնդիրներ կարգավորվում են շուկայական գործիքների միջոցով
- Շուկայական գործիքների օրինակներ են՝
 - ✓ բնապահպանական հարկերը
 - ✓ բնական ռեսուրսների օգտագործման դիմաց գանձվող վճարները
 - ✓ Էկոլոգիական ապահովագրությունը
 - ✓ Լիցենզավորումը
 - ✓ Էկոլոգիական պիտակավորումը
 - ✓ դեպոզիտային համակարգերը
 - ✓ Էկոհամակարգային ծառայությունների մատուցման համար վճարները

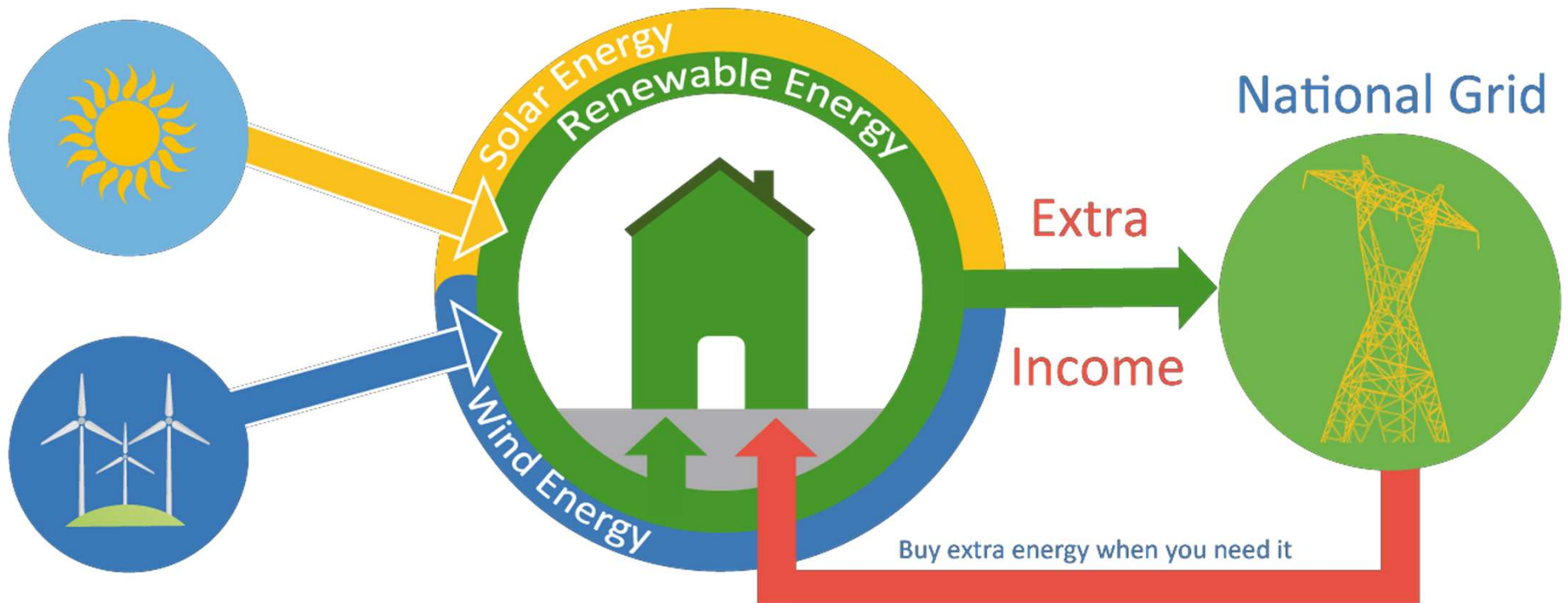
ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՒԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Շուկայական գործիքներ

- ✓ Արտադրողի/ներմուծողի ընդլայնված պարտավորության (ԱԸՊ) հայեցակարգը ենթադրում է արտադրանքի կենսացիկլի ընթացքում դրա հետ կապված բոլոր բնապահպանական ծախսերի ներառումը շուկայական արժեքի մեջ:
- ✓ Շրջակա միջավայրին վնաս պատճառող ապրանքների համար բնապահպանական հարկ
- ✓ Տեղական տուրքի կամ անշարժ գույքի հարկի գծով արտոնություններ *խրախուսող մեխանիզմներ*
- ✓ Համայնքների կողմից բնապահպանական ծրագրերի իրականացում *խրախուսող մեխանիզմներ*
- ✓ Տեղական հարկերի, տուրքերի և վճարների մասով արտոնությունների կիրառում *խրախուսող մեխանիզմներ*
- ✓ Կանաչ գնումներ *խրախուսող մեխանիզմներ*

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՐԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

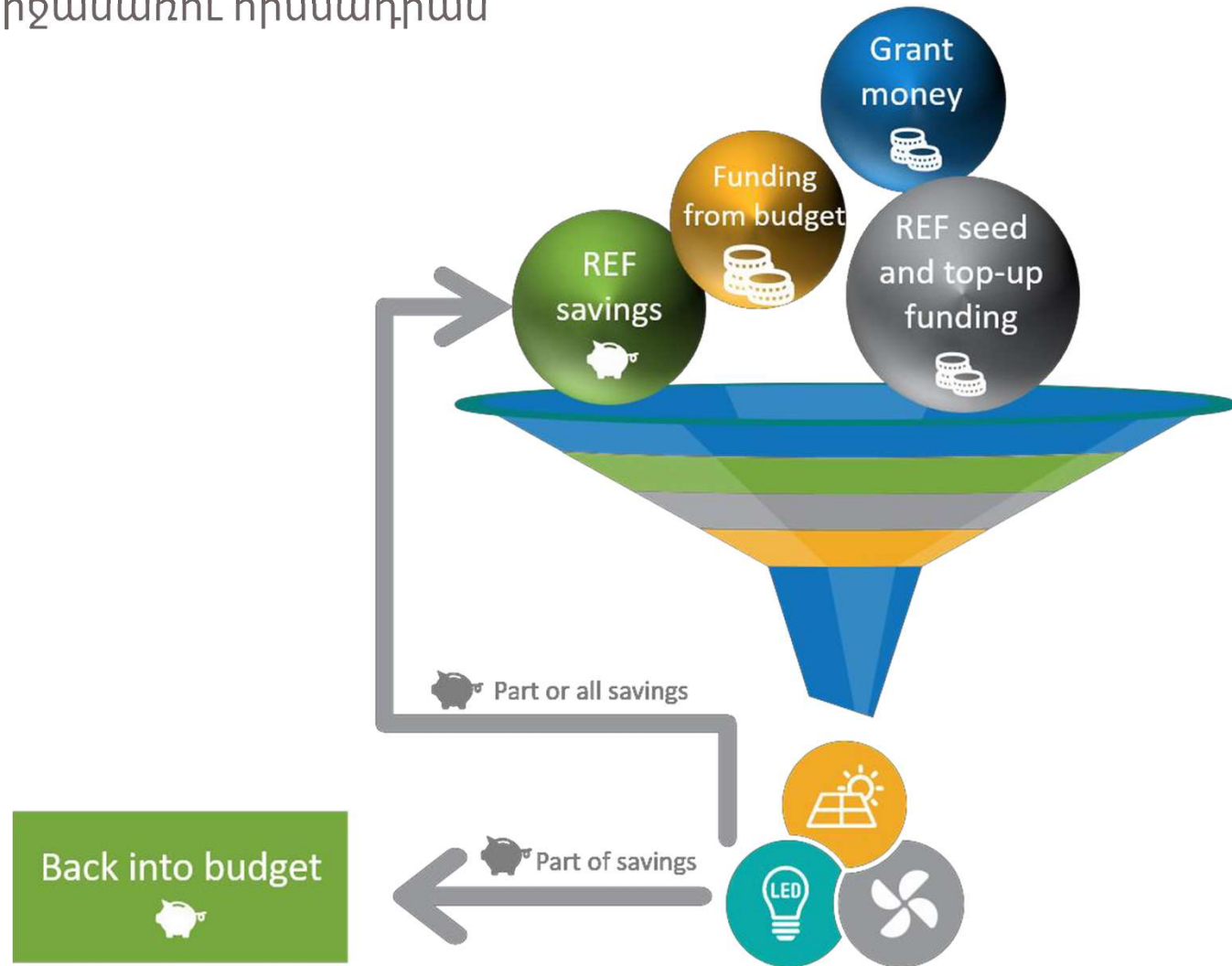
Feed-in Tariffs / կանաչ հարկաչափ

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՈՒ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

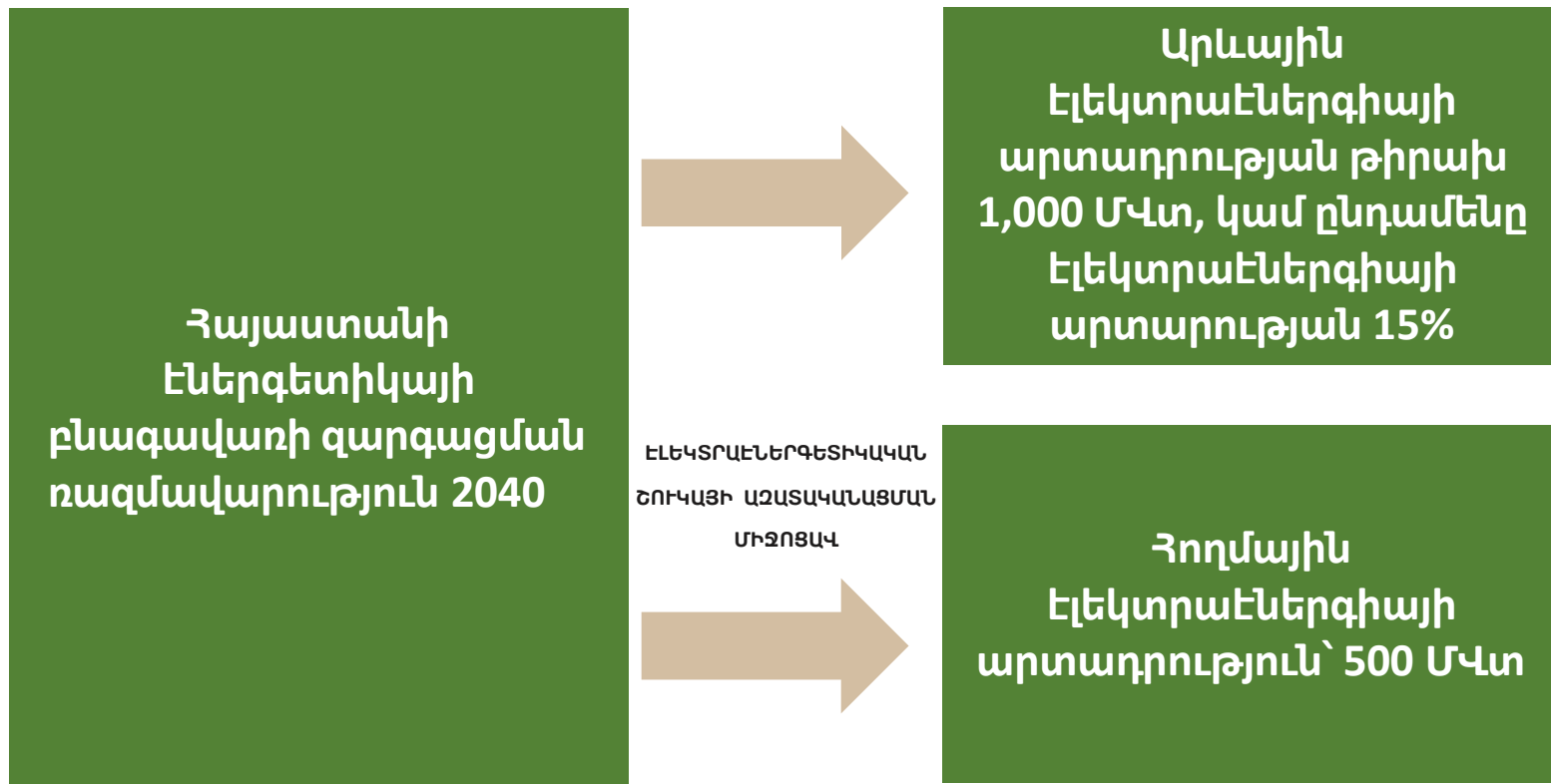
Revolving Funds / Շրջանառու հիմնադրամ

OPTIMIZE

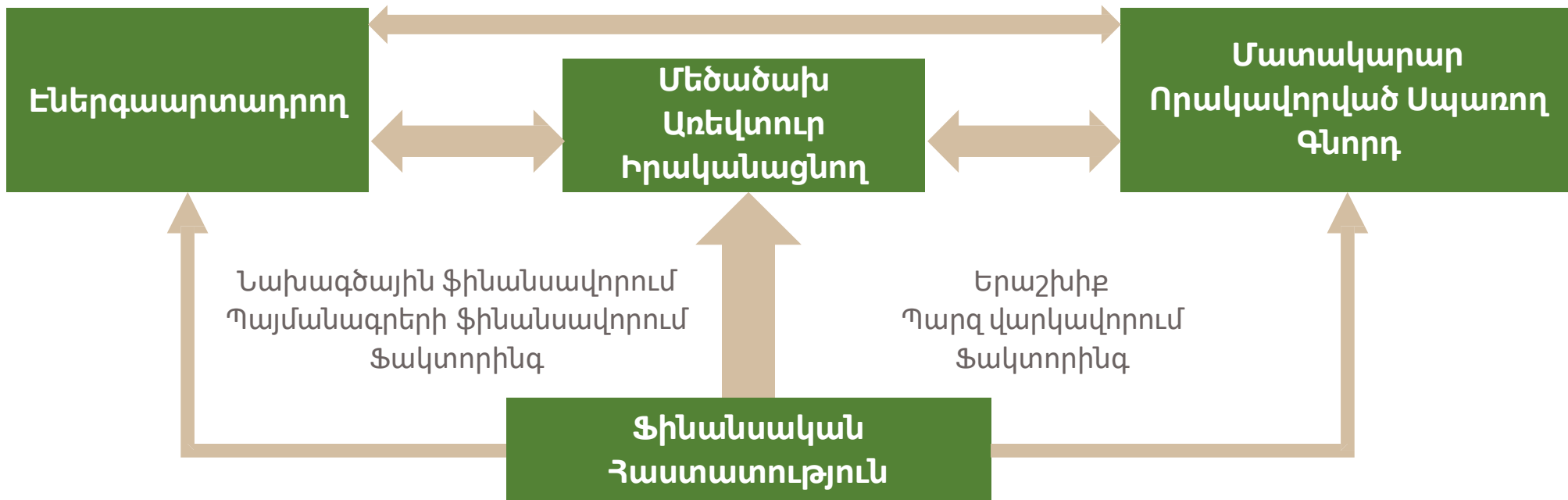
ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՈՒ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Մեծածավալ ծրագրեր որոնք առանց ֆոնդիայթայթման անհնար է իրականացնել

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՐԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Մեծածավալ ծրագրեր, որոնք առանց ֆունդիայթայթման անհնար է իրականացնել

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՈՒ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Այլ ծրագրեր

OPTIMIZE

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՈՒ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

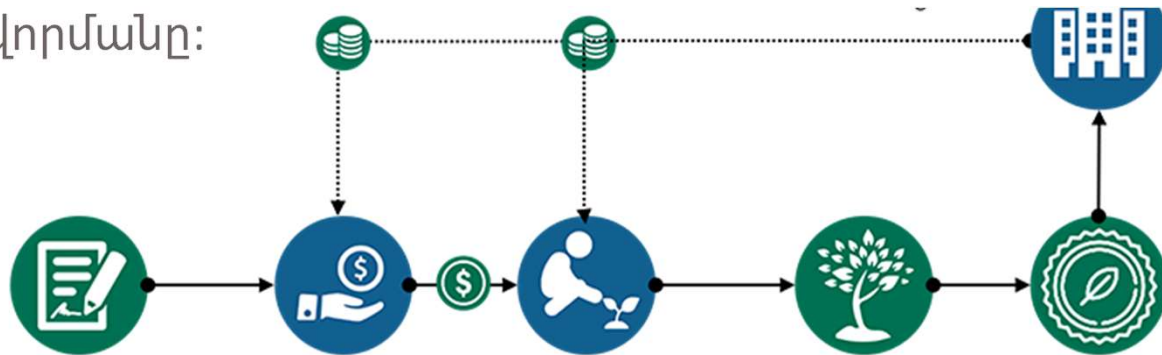
Green Bonds / Կանաչ Պարտատոմսեր

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՐԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Green Bonds / Կանաչ Պարտատոմսեր

- Կանաչ պարտատոմսեր են համարվում ցանկացած տեսակ պարտատոմսային գործիքները, որոնց միջոցով ներգրավված դրամական միջոցները կամ դրանց համարժեք գումարը, մասամբ կամ ամբողջությամբ, ուղղվում է բացառապես նոր և/կամ գործող Կանաչ ծրագրերի ֆինանսավորմանը կամ վերաֆինանսավորմանը:

- Համապատասխանությունը Կանաչ պարտատոմսերի սկզբունքներին ապահովվում է հետևյալ չորս հիմնական բաղադրիչների միջոցով.
 - ✓ Դրամական միջոցների օգտագործում
 - ✓ Ծրագրերի գնահատման և ընտրության գործընթաց
 - ✓ Դրամական միջոցների կառավարում
 - ✓ Հաշվետվություններ

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Կանաչ Պարտատոմսերիս ստացված դրամական միջոցների օգտագործում

- Հասույթի օգտագործումը կանաչ պարտատոմսերի հիմնաքարն է ընդունելի Կանաչ ծրագրերի իրականացման համար:
- Ընդունելի կանաչ ծրագրերի օրինակներ`
 - ✓ Վերականգնվող էներգետիկա
 - ✓ էներգաարդյունավետություն
 - ✓ Աղտոտման կանխարգելում և վերահսկում
 - ✓ Կենդանի բնական ռեսուրսների և հողօգտագործման էկոլոգիապես կայուն կառավարում
 - ✓ Ցամաքային և ջրային կենսաբազմազանության պահպանություն
 - ✓ էկոլոգիապես մաքուր տրանսպորտ
 - ✓ Ջրի և կեղտաջրերի էկոլոգիապես մաքուր կառավարում
 - ✓ Հարմարում կլիմայի փոփոխությանը
 - ✓ Անթափոն տնտեսության արտադրանք, արտադրական տեխնոլոգիաներ և գործընթացներ
 - ✓ էկոլոգիապես մաքուր (կանաչ) շենքեր

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Green Bonds / Կանաչ Պարտատոմսեր

Ծրագրերի գնահատման և ընտրության գործընթաց

Կանաչ պարտատոմսերի թողարկողը պետք է հստակ ներկայացնի ներդրողներին հետևյալը:

- ✓ Ընդունելի նպատակներ

- ✓ Արդյոք ծրագրերը համապատասխանում են ընդունելի Կանաչ ծրագրերի համար սահմանված չափանիշներին:

- ✓ Լրացուցիչ տեղեկատվություն հնարավոր սոցիալական և բնապահպանական ռիսկերի կառավարման վերաբերյալ:

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊԻ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Green Bonds / Կանաչ Պարտատոմսեր

Դրամական միջոցների կառավարում

- ✓ խրախուսել թափանցիկության բարձր մակարդակի ապահովումը և խորհուրդ են տալիս ներդրողին՝ հասույթի կառավարման գործընթացում ներգրավել արտաքին աուդիտորի կամ այլ երրորդ անձի:

ԳԼՈՒԽ 6 - ԴԵՊՈՒ ԿԱՆԱԶ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Green Bonds / Կանաչ Պարտատոմսեր

Հաշվետվություններ

- ✓ Թողարկողները պետք է հավաքագրեն և պահպանեն հասույթի օգտագործմանը վերաբերող արդի տեղեկատվությունը, որը պետք է թարմացվի տարեկան պարբերականությամբ:
- ✓ Տարեկան հաշվետվությունը պետք է ներառի այն ծրագրերի ցանկը, որոնց ֆինանսավորմանն է ուղղվել Կանաչ պարտատոմսերից ստացված հասույթը, ինչպես նաև այդ ծրագրերի համառոտ նկարագիրը, հատկացված գումարների չափը և ծրագրերի ակնկալվող ազդեցությունը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

OPTIMIZE

Հղումներ

- ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՄԱՐԿՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՎ 2021-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ
- ՀՀ ՕՐԵՆՔԸ ՀՀ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ
- ՀՀ ՕՐԵՆՔԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ